

Показано инновационные направления современной системы консультирования в США и ее возможности в Украине.

УДК 657.1

РЕЄСТРАЦІЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ В ОБЛІКУ

П. Л. СУК, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку та загальноекономічних дисциплін
Інститут економіки та менеджменту,
Відкритий міжнародний університет розвитку людини “Україна”

Анотація. Досліджено порядок використання журналу реєстрації господарських операцій в різних формах бухгалтерського обліку: меморіально-ордерній, журнал-головній, журнально-ордерній, простій, спрощеній, автоматизованих формах.

Розглянуто особливості використання журналу реєстрації господарських операцій в Україні і головного журналу в країнах з англо-американською системою бухгалтерського обліку.

Інформація з первинних документів спочатку записується в журнал реєстрації господарських операцій (або головний журнал), а також у спеціалізовані журнали, а потім переноситься в головну книгу. На основі облікових реєстрів і головної книги складається бухгалтерська звітність.

Суть використання двох журналів однакова, проте вони мають різну будову. Форма журналу реєстрації господарських операцій відрізняється від головного журналу.

У журналі реєстрації господарських операцій зміст запису зазначають у колонці “зміст господарських операцій”, а в окремій колонці проставляють суму операції, кореспонденцію рахунків з кодами і назвами рахунків проставляють в дебетові і кредитові колонки.

У головному журналі в змісті господарських операцій зазначають назви рахунків і зміст записів в окремих рядках, а в дебетові і кредитові колонки розносять суми, а коди рахунків проставляють в окремій колонці.

Встановлено, що під час реєстрації господарських операцій потрібно зазначати необхідну інформацію, а саме: дата, номер операції, зміст операції з посиланням на документи, сума.

Ключові слова: журнал реєстрації господарських операцій, головний журнал, бухгалтерський облік, господарські операції, облікові реєстри, рахунки

Актуальність. Господарські операції оформлюють первинними документами і фіксують в облікових реєстрах, що забезпечує раціональну організацію бухгалтерського обліку і здійснення контролю.

Облікові реєстри представлені як журнали, книги, відомості, картки, аркуші, машинограми. Вони можуть бути як у паперовій, так і в електронній формі. Економічний енциклопедичний словник дає таке визначення: “Реєстрація – запис, фіксація фактів або явищ з метою обліку і надання їм статусу офіційно визначених актів (наприклад, реєстрація народження); внесення до списку, книги обліку”. Для здійснення реєстрації ведуть реєстр – список, показник, книга записів, обліковий документ, що має правове значення” [1, с. 126].

За призначенням і формою є різні реєстри: нерухомості, кредиторів, платіжних вимог, податкових накладних, цінних паперів, юридичних і фізичних осіб – підприємців тощо.

В Україні використовують різні форми і системи бухгалтерського обліку. Тому постає необхідність дослідити порядок реєстрації в них господарських операцій.

Мета дослідження – розглянути особливості ведення реєстрації господарських операцій в Україні і країнах з англо-американською системою бухгалтерського обліку, обґрунтувати її зміст і порядок здійснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконаленню облікових реєстрів бухгалтерського обліку присвячені праці багатьох вчених, проте вони потребують подальших досліджень у сучасних умовах [2, 3, 4, 5, 6].

Бутинець Ф. Ф. зазначає: “У бухгалтерському обліку застосовують різноманітні за формою, змістом, способом відображення і нагромадження інформації облікові реєстри. Склад облікових реєстрів, які ведуться на конкретному підприємстві, залежить від прийнятої на підприємстві форми бухгалтерського обліку [7, с. 271].

Облікові реєстри – це різні види таблиць (інструментів), в яких здійснюється реєстрація, групування та узагальнення господарських операцій, оформлених документами.

Процес запису господарських операцій в бухгалтерські реєстри, називається облікова реєстрація.

Облікові реєстри використовуються для відображення, групування та зберігання інформації, необхідної для управління і складання фінансової звітності. Тому від правильності ведення облікових реєстрів залежить якість і оперативність обліку. Вони є носіями певної форми бухгалтерського обліку. Побудова реєстрів залежить від технології ведення бухгалтерського обліку, рівня використання електронної обчислювальної техніки. Облікові реєстри класифікують за різними ознаками: характером записів, зовнішнім виглядом, ступенем узагальнення тощо (рис. 1) [5, с. 316].

Слово журнал походить від французького слова “jour”, що означає день. Це означає, що в журнал щоденно записується інформація щодо здійснених господарських операцій на підприємстві.

Накопичувальним реєстром, де всі види господарських операцій фіксуються у хронологічній послідовності (тобто відповідно до дати їх здійснення) є журнал реєстрації господарських операцій. З нього господарські операції переносяться у спеціалізовані бухгалтерські журнали, відомості, картки, головну книгу.

У журналі реєстрації господарських операцій реєструють господарські операції в порядку їх здійснення, зазначають порядковий номер, дату

здійснення операції, її зміст, підставу операцій, проставляють їх суму і зазначають відповідні бухгалтерські рахунки (проводять контрировку). Журнал реєстрації господарських операцій може використовуватися в різних формах обліку як перший обліковий реєстр, в якому реєструються всі господарські операції в порядку їх здійснення.

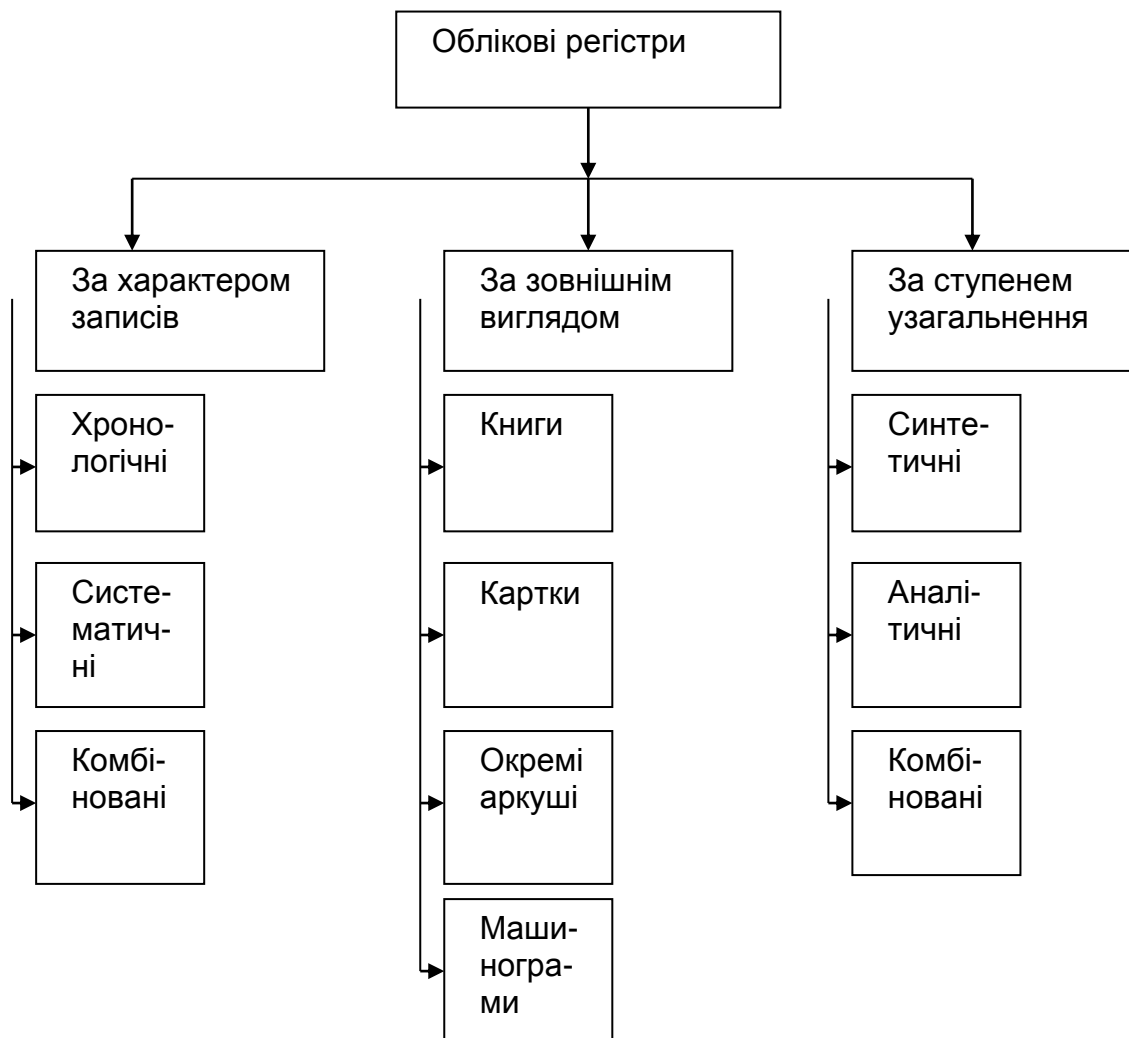

Рис. 1. Класифікація облікових реєстрів

Самою ранньою була стара італійська форма, яку описав Лука Пачолі [8]. В 1494 р. він видав “Трактат про рахунки і записи”, де навів три книги: меморіал (пам’ятна книга), журнал і головна книга. Операції з пам’ятної книги або зі слів власника записувалися у хронологічній послідовності в журнал, в якому зазначалися кореспондуючі рахунки, і в головну книгу, в якій відкривалися рахунки на кожний об’єкт обліку.

Журнал реєстрації господарських операцій використовується в різних формах обліку: меморіально-ордерній, журнал-головній, журнально-ордерній, простій, спрощеній, автоматизованих формах.

При меморіально-ордерній формі бухгалтерського обліку на господарські операції складають меморіальні ордери, які записують у журнал реєстрації господарських операцій, а потім у головну книгу.

У формі бухгалтерського обліку журнал-головна поєднано журнал реєстрації господарських операцій і головну книгу. Господарські операції реєструються у хронологічній послідовності і одночасно проставляються у відповідний рахунок. По журналу-головній виводяться обороти і залишки по рахунках. У лівій частині книги по окремих графах записують дату, номер, зміст операції, суму. Це замінює реєстраційний журнал. Далі по графах проводять запис сум операцій по дебету і кредиту рахунків. Це замінює головну книгу.

Серед "ручних" форм бухгалтерського обліку найбільш розповсюджена журнально-ордерна. При ній аналітичний і синтетичний облік здійснюється одночасно в спеціальних бухгалтерських регістрах – журналах-ордерах і відомостях. До окремих журналів-ордерів ведуть "Аналітичні дані", в яких деталізують проведені записи.

Хронологічний і систематичний запис у журналах-ордерах поєднано. Звідси і назва цих регістрів – вони одночасно є журналами і ордерами.

Журнал обліку господарських операцій застосовується при простій і спрощеній формах бухгалтерського обліку малими підприємствами з незначним документооборотом (кількістю господарських операцій), що використовують нематеріаломісткі роботи і послуги [3].

У журнал обліку господарських операцій здійснюються записи в хронологічному порядку і розносяться на відповідні рахунки. Він побудований за формою обліку журнал-головна. Наприкінці місяця підраховуються обороти і залишки по рахунках.

Також журнал реєстрації господарських операцій використовується в автоматизованих формах бухгалтерського обліку (наприклад, 1 С Бухгалтерія, Парус і т. д.). У кожній бухгалтерській програмі використовується видозмінена форма журналу реєстрації господарських операцій відповідно до тієї чи іншої програми. У комп'ютерних програмах цей журнал ведуть в електронній формі.

При реєстрації господарської операції треба виходити з принципу бухгалтерського обліку превалювання сутності над формою. У змісті операції можуть зазначатися різні рахунки і різна інформація, проте при рознесенні операції на відповідні бухгалтерські рахунки потрібно з'ясувати, який саме зміст операції і які саме рахунки вона зачіпає. Тому бухгалтер повинен знати бухгалтерські проводки, розуміти зміст операції, щоб її правильно ідентифікувати, класифікувати і зареєструвати.

Наприклад, придбано основні засоби з метою продажу. Їх можна віднести на рахунок 10 "Основні засоби" і нараховувати по них амортизацію. Але правильно буде їх віднести на рахунок 28 "Товари" і амортизацію не нараховувати. По формі основні засоби це необоротні активи, але якщо вони обліковуються як товар, то, по суті, відносяться вони до оборотних активів.

У країнах з англо-американською системою обліку також використовують журнал реєстрації господарських операцій. Він має назву головний журнал (general journal). Слід зазначити, що в країнах з англо-американською системою обліку як і Україні дані з первинних документів спочатку переносяться в головний журнал або спеціалізовані журнали, а потім у головну книгу. В облікових регістрах інформація реєструється, сумується, аналізується, узагальнюється, систематизується і зберігається.

Розглянемо використання журналу реєстрації господарських операцій в Україні і країнах англо-американської системи обліку на прикладі (табл. 1).

1. Господарські операції підприємства

Дата	Господарська операція	Сума, грн.
7.05	Придбано товари за готівку	4000,00
8.05	Відвантажена покупцям готова продукція	10000,00
9.05	Нараховано заробітну плату працівникам	15000,00

Наведені господарські операції реєструють в Україні в журналі (табл. 2).

2. Журнал реєстрації господарських операцій

Номер операції	Дата	Зміст господарських операцій	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				дебет	Кредит
1	7.05	Отримано від покупця в касу гроші за надані послуги	4000,00	30 "Готівка"	36 "Розрахунки з покупцями та замовниками"
2	8.05	Відвантажена покупцям готова продукція	10000,00	90 "Собівартість реалізації"	26 "Готова продукція"
3	9.05	Виплачено заробітну плату працівникам	15000,00	30 "Готівка"	66 "Розрахунки за виплатами працівникам"

Ці самі операції реєструють у головному журналі, що використовується в англо-американській системі обліку (табл. 3).

3. Головний журнал

Номер операції	Дата	Зміст господарських операцій	Посилання на Головну книгу	Дебет	Кредит
1	7.05	Покупки	415	4000,00	
		Каса	211		4000,00
		Отримано від покупця в касу гроші за надані послуги			
2	8.05	Собівартість реалізованої продукції	810	10000,00	
		Запаси готової продукції	320		10000,00
		Відвантажена покупцям готова продукція			
3	9.05	Заробітна плата	530	15000,00	
		Каса	211		15000,00
		Виплачено заробітну плату працівникам			

Записи в головному журналі реєструють в порядку здійснення господарських операцій на підприємстві (у хронологічному порядку) аналогічно журналу реєстрації господарських операцій. Головний журнал включає порядковий номер, дату здійснення господарських операцій, зміст господарських операцій, посилання на записи головної книги (коди рахунків, на які переносяться записи в головну книгу), проставляються дебетові і кредитові суми.

Форма головного журналу, що використовується в країнах з англо-американською системою обліку дещо відрізняється від форми журналу реєстрації господарських операцій, що використовується в Україні.

Різниця полягає в тому, що в дебетові і кредитові колонки в головному журналі розносять суми, а коди рахунків проставляють в окремій колонці. В змісті господарських операцій зазначають назви рахунків і зміст записів в окремих рядках.

У журналі реєстрації господарських операцій в змісті господарських операцій зазначають зміст запису, в окремій колонці проставляють суму операції, у дебетові і кредитові колонки проставляють кореспонденцію рахунків з кодами і назвами рахунків.

Висновки

1. Будь-яка форма бухгалтерського обліку має забезпечувати реєстрацію господарських операцій у відповідних бухгалтерських регістрах.

2. Під час реєстрації господарських операцій потрібно зазначати наступну інформацію: дата, номер операції, зміст операції з посиланням на документи, сума.

Список використаних джерел

1. Економічний енциклопедичний словник / С. В. Мочерний, Л. С. Ларіна, О. А. Устенко, С. І. Юрій / у 2 т., т. 2. – Львів : Світ, 2006. – 568 с.

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : закон України від 16 липня 1999 р. № 996–XIV [Електронний ресурс]. – Верховна рада України, 1999. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

3. Методичні рекомендації щодо застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами, затверджено наказом Міністерства фінансів України 25 червня 2003 р. № 422. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

4. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В. В. Сопко. – К. : КНЕУ, 2000. – 578 с.

5. Сук Л. К. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / Л. К. Сук, П. Л. Сук. – [2-ге вид.]. – К. : Знання, 2008. – 507 с.

6. Швець В. Г. Теорія бухгалтерського обліку : підруч. / В. Г. Швець. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 535 с.

7. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підруч. / Ф. Ф. Бутинець. – Житомир : Рута, 2003. – 444 с.

8. Пачоли Л. Трактат о счетах и записях / Л. Пачоли / под. ред. проф. Я. В. Соколова. – М. : Финансы и статистика, 1982. – 286 с.

References

1. Ekonomichnyi entsyklopedychnyi slovnyk / S. V. Mochernyi, L. S. Larina, O. A. Ustenko, S. I. Yurii / u 2 t., t. 2. – Lviv : Svit, 2006. – 568.

2. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini : zakon Ukrainy vid 16 lypnia 1999 r. № 996–KhIV [Elektronnyi resurs]. – Verkhovna rada Ukrainy, 1999. – Rezhym dostupu : <http://www.rada.gov.ua>

3. Metodychni rekomendatsii shchodo zastosuvannia rehistriv bukhhalterskoho obliku malymy pidpriemstvamy, zatverdzheno nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy 25 chervnia 2003 r. № 422. – Rezhym dostupu : <http://www.rada.gov.ua>

4. Sopko V. V. Bukhhalterskyi oblik : navch. posib. / V. V. Sopko. – K. : KNEU, 2000. – 578 s.

5. Suk L. K. Bukhhalterskyi oblik : navch. posib. / L. K. Suk, P. L. Suk. – [2-he vyd.]. – K. : Znannia, 2008. – 507.

6. Shvets V. H. Teoriia bukhhalterskoho obliku : pidruch. / V. H. Shvets. – 3-tie vyd., pererob. i dop. – K. : Znannia, 2008. – 535.

7. Butynets F. F. Teoriia bukhhalterskoho obliku : pidruch. / F. F. Butynets. – Zhytomyr : Ruta, 2003. – 444.

8. Pacholy L. Traktat o schetakh y zapysiakh / L. Pacholy / pod. red. prof. Ya. V. Sokolova. – M. : Fynansy y statystyka, 1982. – 286.

РЕГИСТРАЦИЯ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОПЕРАЦИЙ В УЧЁТЕ

П. Л. Сук

Аннотация. *Исследован порядок использования журнала регистрации хозяйственных операций в различных формах бухгалтерского учёта: мемориально-ордерной, журнал-главной, журнально-ордерной, простой, упрощенной, автоматизированных формах.*

Рассмотрены особенности использования журнала регистрации хозяйственных операций в Украине и главного журнала в странах с англо-американской системой бухгалтерского учёта.

Информация с первичных документов сначала записывается в журнал регистрации хозяйственных операций (или главный журнал), а также в специализированные журналы, а потом переносится в главную книгу. На основе учётных регистров и главной книги составляется бухгалтерская отчётность.

Суть использования двух журналов одинакова однако они имеют разное строение. Форма журнала регистрации хозяйственных операций отличается от главного журнала.

В журнале регистрации хозяйственных операций содержание записи отмечают в колонке “содержание хозяйственных операций”, а в отдельной колонке проставляют сумму операции, корреспонденцию счетов с кодами и названиями счетов проставляют в дебетовые и кредитовые колонки.

В главном журнале в содержании хозяйственных операций указывают названия счетов и содержание записей в отдельных строках, а в дебетовые и кредитовые колонки разносят суммы, а коды счетов проставляют в отдельной колонке.

Установлено, что во время регистрации хозяйственных операций нужно указывать необходимую информацию, а именно: дата, номер операции, содержание операции со ссылкой на документы, сумма.

Ключевые слова: журнал регистрации хозяйственных операций, главный журнал, бухгалтерский учёт, хозяйственные операции, учётные регистры, счета

REGISTRATION OF BUSINESS TRANSACTIONS IN ACCOUNTING

P. Suk

Abstract. Investigated the order of using of the journal of registration of business transactions in different forms of accounting: memorial-order, journal-general ledger, journal-order, simple, simplified, automated forms. Considered the features of use of the journal of registration of business transactions in Ukraine and the general journal in countries with Anglo-American accounting system.

Information from source documents first record in the journal of registration of business transactions (or general journal), as well as in specialized journals and then transferred to the general ledger. On the basis of the accounting ledgers and general ledger make financial statements. The essence of use of two journals are the same but they have different structures. Form of the journal of registration of business transactions differ from the general journal.

In the journal of registration of business transactions content of entry mark in the column "content of business transactions" and in a separate column write down the amount of transaction, the correspondence accounts with codes and account names put down in debit and credit columns.

In the general journal in content of business transactions indicate names of accounts and the content of entries in individual rows and in debit and credit columns carry amounts, and account codes put down in a separate column.

It is established that during the registration of business transactions need to specify the necessary information, such as date, transaction number, transaction content with reference to documents, amount.

Keywords: journal of registration of business transactions, general journal, accounting, business transactions, accounting registers, accounts

УДК 332.28:339.137

ОСОБЛИВОСТІ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ ОРЕНДИ ДЛЯ ПРОДАЖУ ПРАВА ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ НА КОНКУРЕНТНИХ ЗАСАДАХ

О. В. КУСТОВСЬКА, кандидат економічних наук, доцент

В. БАБЕНКО, студент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: k.ksysha@bigmir.net

Анотація. Досліджено нормативно-правове забезпечення організації продажу права оренди земельних ділянок сільськогосподарського